

Kuva: Kirsi Alatalo

16. Kahvi

Nykyään suomalainen kuluttaa kahvia
10 kiloa vuodessa.

Se on enemmän kuin missään muualla.

50-luvun lopulla kulutus oli noin puolet nykyisestä.

Kahvi on kuulunut Suomessa arkeen ja juhlaan,
iloiseen seurusteluun ja tiukkoihin neuvotteluihin.

Se on ollut sekä tavallinen tuliainen
että haluttu arpavoitto ja bingopalkinto.

Sotavuosina kahvin tilalla juotiin korvikkeita.

Vaikka kahvilaiva Herakles toi 1946
ensimmäisen sodan jälkeisen suuren kahvilastin,
kahvia jouduttiin silti pitkään säännöstelemään.

Vasta vuodesta 1954 alkaen kahvia sai ostaa
kaupoista niin paljon kuin halusi.

Kuva: Historian kuvakokoelma / Museoviraston kuvakokoelmat

Kahvilastia nostetaan laivan ruumasta vuonna 1950.

Kahvi ostettiin joko papuina ja jauhettiin itse tai kauppias jauhoi sen kullekin asiakkaalle. Kahvi keitettiin hellalla kahvipannussa tai *perkolaattorissa* eli pulputuspannussa ja kirkastettiin kahvinselvikkeellä.

Pöydässä kahvipannua pidettiin pannumyssyn alla.
Moni pannumyssy oli taidokasta käsityötä.

Paula-tyttö

Paula-tyttö on kansallispukuinen nuori nainen, joka esiintyy kahvipannu kädessään lehti-ilmoituksissa ja mainoselokuvissa. Ensimmäinen Paula-tyttö valittiin 1950.

Kuva: Kirsi Alastalo

Kahvi kirkastui, kun siihen lisäsi kahvinselvikettä tai kalan suomuja.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo

Pieni tyttö ostaa kermaa.

Kuva: Kirsi Alatalo

Paula-tyttö-postikortteja eri vuosilta. Sinikka Kekki on ylhäällä vasemmalla.

Tehtävään pyrki satoja ehdokkaita.
Hakijoiden joukossa oli myös tuleva
Miss Universum Armi Kuusela.
Hän oli liian nuori ja karsiutui.

Valituksi tuli nurmijärveläinen Sinikka Kekki,
jonka oma sisar oli ilmoittanut kilpailuun
– kahvin vuoksi.

Sekä Paula-tytölle että hänen löytäjälleen
oli luvassa palkinnoksi kaksi kiloa aitoa kahvia.
Lisäksi voittaja sai 50 000 markkaa,
joka vastasi melkein 2 000 euroa vuonna 2018.
Paula-tytöstä tuli heti erittäin suosittu ja
toivottu vieras monenlaisiin tilaisuuksiin.

Kuva: Kirsi Alastalo

Keräilykuvasarjat tekivät tutuksi monet automerkit ja mallit.

Kahvipakettien keräilykuvat

Kahvinvalmistajat kilpailivat markkinoista lisäämällä pakettien sisälle keräilykuvia. Niitä oli lopulta kymmeniä erilaisia sarjoja. Pauligin autokuvista tuli niin himottuja, että kun varkaat murtautuivat kahvivarastoon, pitkäkyntisille ei kelvannutkaan kahvi, vaan paketeista oli viety ainoastaan autokeräilykuvat. Kerrotaan myös, että innokkaimmat keräilijät lisäsivät kotona kahvin menekkiä ja kaatoivat kahvia likaämpäriin.

Keskustele

Oletko juonut korviketta?

Miten sinä keittäisit hyvää kahvia?

Kahvi

Kysymyksiä

Oletko juonut korvikkeita tai vastikkeita?

Miltä ne maistuivat?

Miten sinä keittäisit hyvää kahvia?

Miten sinun kotonasi kahvipavut paahdettiin?

Millaisia kokemuksia sinulla on kahvin jauhamisesta kotona?

Onko sinulla vanha kahvimylly tallella?

Mitä sinä teet, jotta avatun kahvipaketin aromit säilyvät?

Säilytätkö kahvia erityisessä kahvipurkissa?

Oletko sinä tehnyt pannumyssyn? Millaisen? Kenelle?

Suomalainen juo keskimäärin viisi kuppia kahvia päivässä.

Juotko sinä enemmän vai vähemmän?

Oletko sinä tavannut Pauligin Paulan? Kerro lisää.

Onko joku Paula sinusta "se oikea Paula-tyttö"?

Oletko sinä kerännyt keräilykuvia? Millaisia?

Onko sinulla vielä jäljellä kuvia tai kansioita?

Oletko laittanut kahviin voita, suolaa tai leipäjuustoa?

Katso

Elävä arkisto: Hae "Paula-tyttö opasti suomalaisille kuinka valmistetaan oikein hyvää kahvia". (3 min video ja samalla sivulla on 10 muuta kahvivideota (á 1–10 min)

Elävä arkisto: Hae "Filmimatka 1950-luvun kahviloiden kulta-aikaan".
(9 min video)

YouTube: Hae "Paula-tytön haku vuonna 1958".
(4 min video)

RyhmäRenki: Hae "Kahvimuseon aarteita".
(kuvia ja niihin liittyvät tieto- ja kysymyskortit)

Hakusanat

perkolaattori, kahvinselvike, kuvahaku > kahvimylly